

Závěr

Mám za to, že principy ekologického zemědělství se lépe naplňují u menších podniků, ve kterých se ekozemědělec může věnovat jednotlivým fázím produkce, což mu spíše umožní vytvořit si osobní vztah k pěstovanému produktu oproti větším podnikům, kde dochází k dělbě práce z důvodů efektivnosti a chybí zde přímý vztah ke konečnému výrobku. Jinými slovy, menší produkce vyžaduje méně lidí, kteří mají o výrobku lepší přehled, ovlivňují přímo jeho kvalitu, u větších podniků je to naopak. Měly by proto existovat větší podpory pro malé ekozemědělce včetně snížení administrativní zátěže a propracovat systém propagace jejich produktů. V Akčním plánu ČR se jeho tvůrci pozastavují nad tím, že ekozemědělci jsou jen „zemědělci“ a ne podnikatelé. To si myslím, že až na výjimky nebudou nikdy. Právě z toho důvodu je zapotřebí snížit administrativní náročnost a pomoci jim s propagací (jiná situace je ve velkých podnicích, ve kterých je větší dělba práce a které mají samostatná oddělení na administrativu atd.). Inspirací by zde mohla být úprava USA, kdy jsou podnikatelé s roční tržbou do max. \$ 5.000 zvýhodněni v tom, že nemusejí zpracovávat plán ekologického hospodaření a nepodléhají certifikaci. Budou-li se podporovat drobní ekozemědělci, kteří budou dodávat na lokální trhy (např. v rámci okresu), nemuselo by se tolik dovážet z ostatních částí světa a nemuseli bychom se ptát, jestli jsou biopotraviny putující z Jižní Ameriky ještě ekologické.

Měl by dle mého názoru existovat prostor pro jednotlivé členské státy EU (každý z nich je totiž kulturně jiný), aby využívali svých odlišností a tím podporovali právě lokální výrobce. Tzn. aby se na lokálních trzích objevovaly výrobky, jejichž produkce je specifická pro danou oblast. Je pravda, že toto je krok proti všeobecnému trendu globalizace. Myslím ale, že právě na to by se měla právní úprava jednotlivých členských států zaměřit. Ne primárně na zákazy a příkazy (např. Bioprodukt je pouze takový produkt, který se dostane konečnému zákazníkovi na trh a neurazí přitom vzdálenost více jak 200 km), ale spíše propracovat fungující systém podpory, ať už například finančních dotací nebo daňových zvýhodnění pro ekozemědělce nebo pro obchodníky nebo i pro spotřebitele. Změnit celou koncepci nynější produkce potravin, která je nelogická. Při návštěvě firmy Country Life s.r.o. v Nenačovicích u Berouna, která se zabývá výrobou a zpracováním biopotravin, jsem se dozvěděl, že náklady na zpracování „bílé“ mouky jsou mnohem vyšší než na celozrnnou mouku. Přitom „bílá“ mouka je mnohonásobně levnější než celozrnná. Je to tím, že lidé jí poptávají

mnohem více než celozrnnou. Nejde jen o to, že je celozrnná zdravější, ale také o to, že byla vypěstována ekologicky šetrnějším způsobem vzhledem k životnímu prostředí.

Proto si myslím, že by právní úprava měla reagovat podporou vzdělání a osvěty v oblasti ekologického zemědělství. Snažit se zapojit co nejvíce ekologických aspektů do podnikání. Zaměstnavatelé by měli mít možnost používat určité nástroje, např. formou podpor či úlev, jak motivovat zaměstnance, aby se „ekologicky“ chovali nejen v zaměstnání, ale i doma. A kde na to vzít peníze? Mohly by být například zavedeny kompenzace dotací a podpor pro ekologicko-zemědělský sektor a to tak, že čím více podniků bude hospodařit ekologicky, tím by měly klesnout náklady například na likvidaci odpadu (bylo by ho méně v důsledku třídění a také z důvodu omezení používání pesticidů a řady dalších hnojiv), což by znamenalo menší zátěž pro rozpočty. To, že klesne poptávka po pesticidech a průmyslových hnojivech, povede k poklesu jejich nabídky. Firmy budou tyto látky méně vyrábět a ve svém důsledku to povede k nižšímu znečištění životního prostředí, tedy k nižším výdajům veřejného rozpočtu na jeho ozdravení.

V Římě v listopadu 2009 na summitu Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) věnovanému boji proti hladovění ve světě řekl Markus Arbenz, výkonný ředitel IFOAM, že investice do ekologického zemědělství jsou mnohem účinnější v boji s hladověním než investice do jiných odvětví: „*However, investments in Organic Agriculture are five to eight times more efficient and these days we can't afford climate damaging strategies any more.*” (Překlad: Investice do ekologického zemědělství jsou pět až osmkrát účinnější a nemůžeme si nyní dovolit podnikat další kroky k negativním změnám klimatu.) James Benjamin Cole, ekozemědělec z Ghany, popsal svoje zkušenosti s upřednostňováním průmyslového zemědělství takto: „*This pushes many smallholders out of their livelihoods and makes them even poorer and hungrier. Genetically engineered seeds, chemical herbicides and fertilizers will push my colleagues further into debt. These inputs will increase our vulnerability, further degrade our soils and eco-systems and suck much needed money from our local economies.*” (Překlad: Toto vytlačuje drobné rolníky z jejich živobytí a činí je ještě mnohem chudšími a hladovějšími. Geneticky modifikované osivo a chemické herbicidy a hnojiva nutí moje kolegy, aby se stále více zadlužovali. Tyto vstupy zvyšují naši

zranitelnost a stále více ničí naši půdu a ekosystémy a vyžadují více peněz z našich místních rozpočtů.)⁵⁰

Tyto skutečnosti potvrzují i odborníci v dokumentu Erwina Wagenhofera z roku 2005 *We feed the world* (Překlad: Nakrmíme celý svět), který byl vysílán dne 29.11.2009 na ČT2. Kromě tak jasných faktů jako je ničení půdy chemickými látkami zde přistupuje i to, že geneticky modifikované osivo se nedá přesévat a činí tak zemědělce de facto závislými na firmách, která osiva produkují.

K vzetí odpovědnosti za stav životního prostředí vyzývá také papež Benedikt XVI. To je dle něho klíčové pro světový mír. Podle mého názoru je ekologické zemědělství cestou k vzetí odpovědnosti za stav životního prostředí.

⁵⁰ Viz http://www.ifoam.org/press/press/2008/20091116_Fight_Poverty.php.